

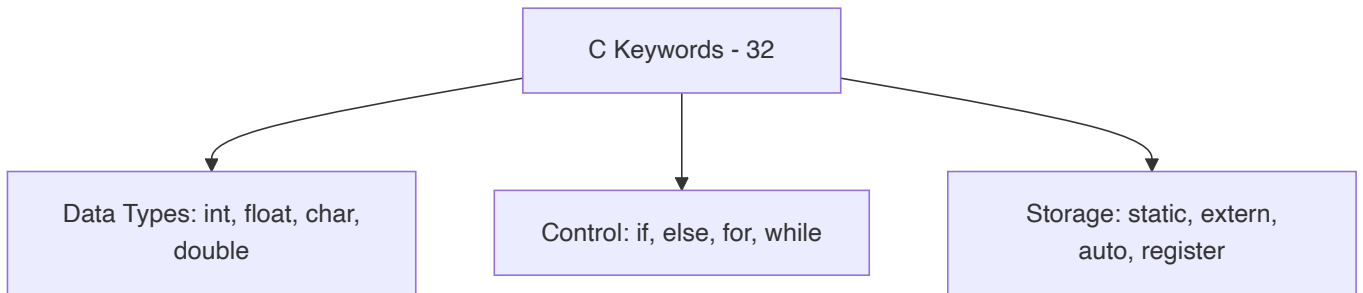
પ્રશ્ન 1(a) [3 ગુણ]

C માં કેટલા keywords છે? કોઈપણ ચાર keywords લખો

જવાબ:

કુલ Keywords	ઉદાહરણો
32 keywords	int, float, char, if

આકૃતિ:

- **32 keywords:** C ભાષામાં કુલ આરક્ષિત શબ્દો
- **Data type keywords:** int, float, char, double વેરિએબલ જાહેર કરવા માટે
- **Control keywords:** if, else, for, while પ્રોગ્રામ ફ્લો માટે

મેમરી ટ્રીક: "બિલાડી ચાર રંગમાં" (char, int, float, const)

પ્રશ્ન 1(b) [4 ગુણ]

વેરિએબલ શું છે? ઉદાહરણ સાથે વેરિએબલને નામ આપવાના નિયમો સમજાવો

જવાબ:

વેરિએબલ વ્યાખ્યા:

પાસાં	વર્ણન
વ્યાખ્યા	ડેટા સ્ટોર કરવા માટે નામવાળી મેમરી લોકેશન
હેતુ	પ્રોગ્રામ દરમિયાન બદલાતા મૂલ્યો રાખવા
જાહેરાત	datatype variable_name;

નામકરણના નિયમો:

- **પ્રથમ અક્ષર:** અક્ષર અથવા underscore (_) હોવો જોઈએ
- **પછીના અક્ષરો:** અક્ષરો, અંકો, underscore માત્ર
- **Case sensitive:** 'Age' અને 'age' અલગ છે

- **Keywords નહીં:** 'int', 'float' જેવા આરક્ષિત શબ્દો વાપરી શકાતા નથી

ઉદાહરણો:

```
int age;           // યોગ્ય
float _salary;    // યોગ્ય
char name123;     // યોગ્ય
int 2number;      // ખોટું - અંકથી શરૂ
float for;         // ખોટું - keyword વપરાયું
```

મેમરી ટ્રીક: "અક્ષર પહેલાં, keywords નહીં"

પ્રશ્ન 1(c) [7 ગુણ]

નીચેના statements માં errors શોધો

જવાબ:

Statement	Error	કારણ
(1) fLoat x;	ખોટો keyword	સાચું: float x;
(2) int min, max = 20;	અર્ધ initialization	માત્ર max initialize, min નહીં
(3) long char c;	ખોટું combination	long ને char સાથે વાપરી શકાતું નથી
(4) iNt a;	ખોટો keyword	સાચું: int a;
(5) FLOAT f=2;	ખોટો keyword	સાચું: float f=2;
(6) double m ; n;	Missing datatype	સાચું: double m, n;
(7) Int score (100)0;	અનેક errors	ખોટું syntax, સાચું: int score = 100;

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- **Case sensitivity:** Keywords નાના અક્ષરમાં હોવા જોઈએ
- **Multiple declaration:** Comma separator વાપરો
- **Initialization syntax:** = operator વાપરો

મેમરી ટ્રીક: "Keywords હંમેશા નાના અક્ષરે"

પ્રશ્ન 1(c) OR [7 ગુણ]

અલ્ગોરિથમ શું છે? ફ્લોચાર્ટ શું છે? વર્તુળનો વિસ્તાર અને પરિમિતિ શોધવા માટે ફ્લોચાર્ટ દોરો.

જવાબ:

વ્યાખ્યાઓ:

શબ્દ	વ્યાખ્યા
Algorithm	સમસ્યા હલ કરવાની પગલાબદ્ધ પ્રક્રિયા
Flowchart	Algorithm નું પ્રતીકો વડે દ્રશ્ય પ્રતિનિધિત્વ

વર્તુળ માટે ફ્લોચાર્ટ:

Algorithm ના પગલાં:

- પગલું 1: શરૂઆત કરો
- પગલું 2: Radius નું મૂલ્ય input કરો
- પગલું 3: $\pi \times r^2$ સૂત્ર વડે area ગણો
- પગલું 4: $2 \times \pi \times r$ સૂત્ર વડે perimeter ગણો

મેમરી ટ્રીક: "શરૂ Input ગણતરી દર્શાવો અંત"

પ્રશ્ન 2(a) [3 ગુણ]

ઓપરેટર શું છે? C ના બધા operators ની યાદી બનાવો.

જવાબ:

ઓપરેટર વ્યાખ્યા:

પાસાં	વર્ણન
વ્યાખ્યા	Operands પર operations કરતા ખાસ પ્રતીકો
હેતુ	ડેટા અને વેરિએબલ્સ સાથે કામ કરવા

C ઓપરેટર્સ યાદી:

વર્ગ	Operators
Arithmetic	+, -, *, /, %
Relational	<, >, <=, >=, ==, !=
Logical	&&, , !
Assignment	=, +=, -=, *=, /=
Increment/Decrement	++, --
Conditional	?:

મેમરી ટ્રીક: "ગણતરી સંબંધ તર્ક અસાધન વધારો શરત"

પ્રશ્ન 2(b) [4 ગુણ]

while અને do while loop વચ્ચે તફાવત લખો.

જવાબ:

પાસાં	while loop	do-while loop
Entry condition	Pre-tested	Post-tested
ન્યૂનતમ execution	0 વખત	ઓછામાં ઓછું 1 વખત
Syntax	while(condition) { }	do { } while(condition);
Semicolon	while પછી જરૂરી નથી	while પછી જરૂરી છે

ઉદાહરણ:

```
// while loop
while(i < 5) {
    printf("%d", i);
    i++;
}

// do-while loop
do {
    printf("%d", i);
    i++;
} while(i < 5);
```

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- **Pre-tested:** Execution પહેલાં condition ચકાસાય
- **Post-tested:** Execution પછી condition ચકાસાય

મેમરી ટ્રીક: "While પહેલાં, Do પછી"

પ્રશ્ન 2(c) [7 ગુણ]

scanf() function નો formatted input માટે કેવી રીતે ઉપયોગ થાય છે? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો

જવાબ:

scanf() Function:

લક્ષણ	વર્ણન
હેતુ	Keyboard થી formatted input વાંચવા
Syntax	scanf("format_string", &variable);
Return	સફળતાપૂર્વક વંચાયેલા inputs ની સંખ્યા

Format Specifiers:

Specifier	Data Type
%d	int
%f	float
%c	char
%s	string

ઉદાહરણો:

```

int age;
float salary;
char grade;

scanf("%d", &age);           // Integer વાંચો
scanf("%f", &salary);        // Float વાંચો
scanf("%c", &grade);         // Character વાંચો
scanf("%d %f", &age, &salary); // બહુવિધ inputs

```

મહત્વના મુદ્દાઓ:

- **Address operator (&):** Variables માટે જરૂરી
- **Format string:** Data types સાથે match થવું જોઈએ
- **Buffer issues:** જરૂર પડે તો fflush(stdin) વાપરો

મેમરી ટ્રીક: "Address Format Match"

પ્રશ્ન 2(a) OR [3 ગુણ]

C લાખાના arithmetic અને relational operators ની યાદી બનાવો

જવાબ:

Operator Type	Operators	હેતુ
Arithmetic	+, -, *, /, %	ગાણિતિક operations
Relational	<, >, <=, >=, ==, !=	Comparison operations

ઉદાહરણો:

```
// Arithmetic
int a = 10 + 5;    // Addition
int b = 10 % 3;    // Modulus (remainder)

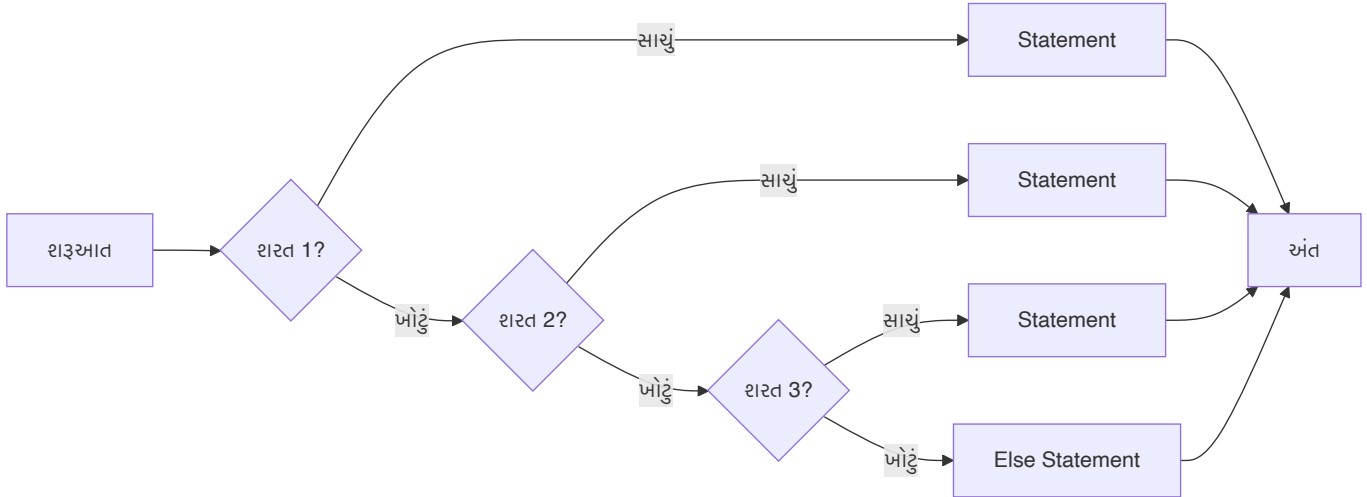
// Relational
if(a > b)           // મોટું
if(a == b)          // બરાબર
```

મેમરી ટ્રીક: "ગણતરી સરખામણી"

પ્રશ્ન 2(b) OR [4 ગુણ]

else if ladder નો flow chart દોરો.

જવાબ:

માનખું:

- બહુવિધ શરતો: ક્રમમાં ચકાસાય છે
- પ્રથમ સાચી: તેનો block execute થાય
- Default case: કોઈ match ન મળે તો else block

મેમરી ટ્રીક: "પ્રથમ સાચી શોધો execute કરો"

પ્રશ્ન 2(c) OR [7 ગુણ]

printf() function નો formatted output માટે કેવી રીતે ઉપયોગ થાય છે? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો**જવાબ:****printf() Function:**

લક્ષણ	વર્ણન
હેતુ	Screen પર formatted output દર્શાવવા
Syntax	printf("format_string", variables);
Return	Print કરાયેલા characters ની સંખ્યા

Format Specifiers:

Specifier	વપરાશ	ઉદાહરણ
%d	Integer	printf("%d", 25);
%f	Float	printf("%.2f", 3.14);
%c	Character	printf("%c", 'A');
%s	String	printf("%s", "Hello");

Advanced Formatting:

<pre> int num = 123; float pi = 3.14159; printf("Number: %5d\n", num); // Width specification printf("Pi: %.2f\n", pi); // Precision specification printf("Hex: %x\n", num); // Hexadecimal printf("Left aligned: %-10d\n", num); // Left alignment </pre>

Escape Sequences:

- \n: નવી લીટી
- \t: Tab space
- \: Backslash

મેમરી ટ્રીક: "Format Width Precision Align"**પ્રશ્ન 3(a) [3 ગુણ]****Logical operators ની યાદી બનાવો અને તેને સમજાવો****જવાબ:**

Operator	Symbol	વર્ણન	Truth Table
AND	&&	બંને operands સાચા હોય તો સાચું	T&&T = T, બાકી = F
OR		કોઈપણ operand સાચો હોય તો સાચું	F F = F, બાકી = T
NOT	!	Condition ઉલટાવે છે	!T = F, !F = T

ઉદાહરણો:

```
int a = 5, b = 10;

if(a > 0 && b > 0)    // બંને શરતો સાચી હોવી જોઈએ
if(a > 15 || b > 5)    // ઓછામાં ઓછી એક શરત સાચી
if(!(a > 10))           // શરતનું નકારણ
```

મેમરી ટ્રીક: "અને અથવા નહીં"

પ્રશ્ન 3(b) [4 ગુણ]

for loop ને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

For Loop માળખું:

ઘટક	હેતુ
Initialization	શરુઆતી મૂલ્ય સેટ કરવું
Condition	ચાલુ રાખવા માટે ટેસ્ટ
Update	Loop variable ને બદલવું

Syntax:

```
for(initialization; condition; update) {
    statements;
}
```

ઉદાહરણ:

```
// 1 થી 5 સુધીના નંબર print કરો
for(int i = 1; i <= 5; i++) {
    printf("%d ", i);
}
// Output: 1 2 3 4 5
```

Execution Flow:

- પગલું 1: $i = 1$ initialize કરો
- પગલું 2: $i \leq 5$ condition ચકાસો
- પગલું 3: Statements execute કરો
- પગલું 4: $i++$ update કરો, પગલું 2 પર પાછા

મેમરી ટ્રીક: "Initialize ચકાસો Execute Update"

પ્રશ્ન 3(c) [7 ગુણ]

ત્રણ પૂર્ણાંક સંખ્યાઓ x અને y માંથી મહત્તમ શોધવા માટે પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ:

```
#include <stdio.h>

int main() {
    int x, y, z, max;

    printf("ત્રણ સંખ્યાઓ દાખલ કરો: ");
    scanf("%d %d %d", &x, &y, &z);

    max = x; // પ્રથમ સંખ્યાને મહત્તમ માનો

    if(y > max) {
        max = y;
    }
    if(z > max) {
        max = z;
    }

    printf("મહત્તમ સંખ્યા છે: %d", max);

    return 0;
}
```

Algorithm ના પગલાં:

પગલું	કાર્ય
1	ત્રણ સંખ્યાઓ input કરો
2	પ્રથમને મહત્તમ માનો
3	બીજી સાથે સરખામણી, મોટી હોય તો update
4	ત્રીજી સાથે સરખામણી, મોટી હોય તો update
5	મહત્તમ દર્શાવો

વૈકલ્પિક પદ્ધતિ:

```
max = (x > y) ? ((x > z) ? x : z) : ((y > z) ? y : z);
```

મેમરી ટ્રીક: "માનો સરખાવો Update દર્શાવો"

પ્રશ્ન 3(a) OR [3 ગુણ]

conditional operator ને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

Conditional Operator (Ternary):

લક્ષણ	વર્ણન
Symbol	?:
Syntax	condition ? value1 : value2
હેતુ	if-else નો ટૂંકો રસ્તો

ઉદાહરણો:

```
int a = 10, b = 20;
int max = (a > b) ? a : b;           // max = 20

char grade = (marks >= 60) ? 'P' : 'F';
printf("Status: %s", (age >= 18) ? "Adult" : "Minor");
```

સમાન if-else:

```
if(a > b)
    max = a;
else
    max = b;
```

ફાયદાઓ:

- **સંક્ષિપ્ત:** એક લીટીમાં expression
- **કાર્યક્ષમ:** ઝડપી execution

મેમરી ટ્રીક: "પ્રશ્નચિહ્ન કોલન પસંદગી"

પ્રશ્ન 3(b) OR [4 ગુણ]

while loop ને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:**While Loop:**

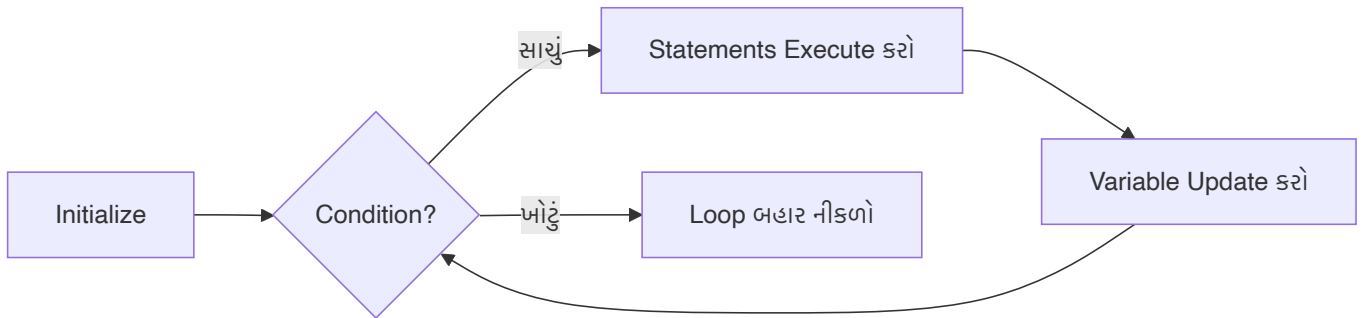
લક્ષણ	વર્ણન
પ્રકાર	Entry-controlled loop
Syntax	while(condition) { statements; }
Execution	શરત સાચી હોય ત્યાં સુધી repeat

ઉદાહરણ:

```
int i = 1;
while(i <= 5) {
    printf("%d ", i);
    i++;
}
// Output: 1 2 3 4 5
```

મહત્વના મુદ્દાઓ:

- **Initialization:** Loop પહેલાં
- **Condition:** શરૂઆતમાં ચકાસાય
- **Update:** Loop body અંદર
- **Infinite loop:** જો condition ક્યારેય false ન બને

Flowchart માળખું:**મેમરી ટ્રીક:** "Initialize ચકાસો Execute Update"**પ્રશ્ન 3(c) OR [7 ગુણ]**

કીબોર્ડમાંથી પૂર્ણાંક વાંચવા માટે અને આપેલ સંખ્યા odd હોય કે even હોય તે શોધવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ:

```
#include <stdio.h>
```

```

int main() {
    int number;

    printf("એક પૂર્ણાંક દાખલ કરો: ");
    scanf("%d", &number);

    if(number % 2 == 0) {
        printf("%d એ સમ સંખ્યા છે", number);
    }
    else {
        printf("%d એ વિષમ સંખ્યા છે", number);
    }

    return 0;
}

```

તર્ક સમજૂતી:

ખ્યાલ	વર્ણન
Modulus operator (%)	ભાગાકાર પછી બાકી આપે છે
સમ શરત	number % 2 == 0
વિષમ શરત	number % 2 != 0

વૈકલ્પિક પદ્ધતિઓ:

```

// પદ્ધતિ 2: Conditional operator વાપરીને
printf("%d એ %s છે", number, (number % 2 == 0) ? "સમ" : "વિષમ");

// પદ્ધતિ 3: Bitwise AND વાપરીને
if(number & 1)
    printf("વિષમ");
else
    printf("સમ");

```

Sample Output:

```

એક પૂર્ણાંક દાખલ કરો: 7
7 એ વિષમ સંખ્યા છે

```

મેમરી ટ્રીક: "Modulus બે શૂન્ય સમ"

પ્રશ્ન 4(a) [3 ગુણ]

નીચેના arithmetic expressions નું મૂલ્યાંકન કરો: $30/4*4 - 20\%6 + 17/2$

જવાબ:

પગલાબદ્ધ મૂલ્યાંકન:

પગલું	Expression	ગણતરી	પરિણામ
1	30/4*4	(30/4)4 = 74	28
2	20%6	20 mod 6	2
3	17/2	Integer division	8
4	અંતિમ	28 - 2 + 8	34

Operator પ્રાધાન્યતા:

પ્રાધાન્યતા	Operators
ઉચ્ચ	*, /, % (ડાબેથી જમણે)
નીચી	+, - (ડાબેથી જમણે)

સંપૂર્ણ ગણતરી:

```

30/4*4 - 20%6 + 17/2
= 7*4 - 2 + 8      // પહેલાં division અને modulus
= 28 - 2 + 8      // Multiplication
= 26 + 8          // +, - માટે ડાબેથી જમણે
= 34              // અંતિમ જવાબ

```

મેમરી ટ્રીક: "ગુણા ભાગ પહેલાં બાદબાકી પછી"

પ્રશ્ન 4(b) [4 ગુણ]

5 પૂર્ણાંક સંખ્યાઓની array નો સરવાળો અને સરેરાશ શોધવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ:

```

#include <stdio.h>

int main() {
    int numbers[5];
    int sum = 0;
    float average;

    printf("5 પૂર્ણાંકો દાખલ કરો:\n");
    for(int i = 0; i < 5; i++) {
        scanf("%d", &numbers[i]);
        sum += numbers[i];
    }
}

```

```

average = (float)sum / 5;

printf("સરવાળો = %d\n", sum);
printf("સરેરાશ = %.2f", average);

return 0;
}

```

Algorithm:

પગલું	કાર્ય
1	5 integers ની array જાહેર કરો
2	Sum ને 0 થી initialize કરો
3	Loop વાપરીને 5 numbers input કરો
4	દરેક number ને sum માં ઉમેરો
5	Average = sum/5 ગણો
6	પરિણામો દર્શાવો

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- **Type casting:** (float)sum ચોક્કસ division માટે
- **Loop વપરાશ:** Repetitive input માટે કાર્યક્ષમ

મેમરી ટ્રીક: "જાહેર Input ઉમેરો ગણો દર્શાવો"

પ્રશ્ન 4(c) [7 ગુણ]

Pointer વ્યાખ્યાયિત કરો. Pointers કેવી રીતે declared અને initialized કરવામાં આવે છે તે ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

Pointer વ્યાખ્યા:

પાસાં	વર્ણન
વ્યાખ્યા	બીજા variable નું memory address સ્ટોર કરતું variable
હેતુ	સીધી memory access અને dynamic memory allocation
Symbol	* (asterisk) declaration અને dereferencing માટે

Declaration અને Initialization:

```
// Declaration
int *ptr;           // Integer નો pointer
float *fptr;        // Float નો pointer
char *cptr;         // Character નો pointer

// Initialization
int num = 10;
int *ptr = &num;    // num ની address સાથે initialize

// વૈકલ્પિક
int *ptr;
ptr = &num;         // પછીથી address assign
```

ઉદાહરણ પ્રોગ્રામ:

```
#include <stdio.h>

int main() {
    int num = 25;
    int *ptr = &num;

    printf("num નું મૂલ્ય: %d\n", num);
    printf("num નું address: %p\n", &num);
    printf("ptr નું મૂલ્ય: %p\n", ptr);
    printf("ptr દ્વારા pointed મૂલ્ય: %d\n", *ptr);

    return 0;
}
```

મુખ્ય Operators:

- **& (Address-of):** Variable નું address મેળવે છે
- *** (Dereference):** Address પરનું મૂલ્ય મેળવે છે

Memory Diagram:

```
num: [25] at address 1000
ptr: [1000] at address 2000
```

મેમરી ટ્રીક: "Address Star Dereference"

પ્રશ્ન 4(a) OR [3 ગુણ]

નીચેના arithmetic expressions નું મૂલ્યાંકન કરો: $50 / 3 \% 3 + 5 * 7$

જવાબ:

પગલાબદ્ધ મૂલ્યાંકન:

પગલું	Expression	ગણતરી	પરિણામ
1	50/3	Integer division	16
2	16%3	16 mod 3	1
3	5*7	Multiplication	35
4	અંતિમ	1 + 35	36

સંપૂર્ણ ગણતરી:

```
50 / 3 % 3 + 5 * 7
= 16 % 3 + 35      // પહેલાં division અને multiplication
= 1 + 35           // Modulus operation
= 36               // અંતિમ જવાબ
```

Operator પ્રાધાન્યતા લાગુ:

- ઉચ્ચ પ્રાધાન્યતા: /, %, * (ડાબેથી જમણે)
- નીચી પ્રાધાન્યતા: + (ડાબેથી જમણે)

મેમરી ટ્રીક: "લાગ Mod ગુણા ઉમેરો"

પ્રશ્ન 4(b) OR [4 ગુણ]

N પૂર્ણાંકોની array માં સૌથી મોટી સંખ્યા શોધવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ:

```
#include <stdio.h>

int main() {
    int n, i;
    int largest;

    printf("elements ની સંખ્યા દાખલ કરો: ");
    scanf("%d", &n);

    int arr[n];

    printf("%d સંખ્યાઓ દાખલ કરો:\n", n);
    for(i = 0; i < n; i++) {
        scanf("%d", &arr[i]);
    }

    largest = arr[0]; // પ્રથમ element ને largest માની

    for(i = 1; i < n; i++) {
        if(arr[i] > largest) {
```



```

        largest = arr[i];
    }
}

printf("સૌથી મોટી સંખ્યા છે: %d", largest);

return 0;
}

```

Algorithm:

પગલું	કાર્ય
1	Array નું size input કરો
2	Array elements input કરો
3	પ્રથમ element ને largest માનો
4	બાકીના elements સાથે સરખામણી કરો
5	જો મોટું મળે તો largest update કરો
6	પરિણામ દર્શાવો

મેમરી ટ્રીક: "Input માનો સરખાવો Update દર્શાવો"

પ્રશ્ન 4(c) OR [7 ગુણ]

Array વ્યાખ્યાયિત કરો. Array variable ની જરૂરિયાત સમજાવો. 1-D array ને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો

જવાબ:

Array વ્યાખ્યા:

પાસાં	વર્ણન
વ્યાખ્યા	સમાન data type ના elements નો સંગ્રહ
Storage	સતત memory locations માં
Access	Index/subscript વાપરીને

Arrays ની જરૂરિયાત:

સમસ્યા	Array સાથે ઉકેલ
બહુવિધ values સ્ટોર કરવા	એક જ array variable
ઘણા variables ટાળવા	arr[100] બદલે a1, a2, ..., a100
કાર્યક્ષમ processing	Loop-based operations
Memory organization	Contiguous allocation

1-D Array Declaration:

```
datatype arrayname[size];

// ઉદાહરણો
int marks[5];           // 5 integers ની Array
float prices[10];       // 10 floats ની Array
char name[20];          // 20 characters ની Array
```

Array Initialization:

```
// પદ્ધતિ 1: Declaration વખતે
int numbers[5] = {10, 20, 30, 40, 50};

// પદ્ધતિ 2: વ્યક્તિગત assignment
int arr[3];
arr[0] = 5;
arr[1] = 15;
arr[2] = 25;
```

ઉદાહરણ પ્રોગ્રામ:

```
#include <stdio.h>

int main() {
    int marks[5] = {85, 90, 78, 92, 88};
    int i, sum = 0;

    printf("વિદ્યાર્થીના ગુણ:\n");
    for(i = 0; i < 5; i++) {
        printf("વિષય %d: %d\n", i+1, marks[i]);
        sum += marks[i];
    }

    printf("કુલ ગુણ: %d", sum);
    return 0;
}
```

Memory Layout:

marks[0]	marks[1]	marks[2]	marks[3]	marks[4]
[85]	[90]	[78]	[92]	[88]
1000	1004	1008	1012	1016

મેમરી ટ્રીક: "સમાન ડેટા સતત Index"

પ્રશ્ન 5(a) [3 ગુણ]

if ... else statement નું ઉદાહરણ આપો.

જવાબ:

If-else ઉદાહરણ:

```
#include <stdio.h>

int main() {
    int age;

    printf("તમારી ઉંમર દાખલ કરો: ");
    scanf("%d", &age);

    if(age >= 18) {
        printf("તમે મતદાન માટે લાયક છો");
    }
    else {
        printf("તમે મતદાન માટે લાયક નથી");
    }

    return 0;
}
```

માળખું:

ઘટક	હેતુ
if	શરત ટેસ્ટ કરે છે
condition	Boolean expression
if-block	શરત સાચી હોય ત્યારે execute
else-block	શરત ખોટી હોય ત્યારે execute

Sample Outputs:

Input: 20	Output: તમે મતદાન માટે લાયક છો
Input: 16	Output: તમે મતદાન માટે લાયક નથી

મેમરી ટ્રીક: "જો સાચું નહીંતર ખોટું"

પ્રશ્ન 5(b) [4 ગુણ]

આપેલ character ની category ચકાસવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ:

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>

int main() {
    char ch;

    printf("એક character દાખલ કરો: ");
    scanf("%c", &ch);

    if(isdigit(ch)) {
        printf("'%c' એ અંક છે", ch);
    }
    else if(isupper(ch)) {
        printf("'%c' એ મોટા અક્ષર છે", ch);
    }
    else if(islower(ch)) {
        printf("'%c' એ નાના અક્ષર છે", ch);
    }
    else {
        printf("'%c' એ વિશેષ પ્રતીક છે", ch);
    }

    return 0;
}
```

Character Categories:

Function	વર્ગ	Range
isdigit()	અંક	0-9
isupper()	મોટા અક્ષર	A-Z
islower()	નાના અક્ષર	a-z
Others	વિશેષ પ્રતીકો	!@#\$%^&* etc.

વૈકલ્પિક પદ્ધતિ:

```
if(ch >= '0' && ch <= '9')
    printf("અંક");
else if(ch >= 'A' && ch <= 'Z')
    printf("મોટા અક્ષર");
else if(ch >= 'a' && ch <= 'z')
    printf("નાના અક્ષર");
else
    printf("વિશેષ પ્રતીક");
```

મેમરી ટ્રીક: "અંક મોટા નાના વિશેષ"

પ્રશ્ન 5(c) [7 ગુણ]

Structure શું છે? તેની syntax યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો

જવાબ:

Structure વ્યાખ્યા:

પાસાં	વર્ણન
વ્યાખ્યા	વિવિધ data types ને જોડીને બનાવેલ user-defined data type
હેતુ	સંબંધિત data ને એક જ નામ હેઠળ જૂથ બનાવવા
Keyword	struct

Syntax:

```
struct structure_name {
    datatype member1;
    datatype member2;
    ...
};
```

ઉદાહરણ - Student Structure:

```
#include <stdio.h>

struct Student {
    int roll_no;
    char name[50];
    float marks;
    char grade;
};

int main() {
    struct Student s1;
```

```
// Data input
printf("રોલ નંબર દાખલ કરો: ");
scanf("%d", &s1.roll_no);

printf("નામ દાખલ કરો: ");
scanf("%s", s1.name);

printf("ગુણ દાખલ કરો: ");
scanf("%f", &s1.marks);

printf("ગ્રેડ દાખલ કરો: ");
scanf(" %c", &s1.grade);

// Data display
printf("\nવિદ્યાર્થીની વિગતો:\n");
printf("રોલ નં: %d\n", s1.roll_no);
printf("નામ: %s\n", s1.name);
printf("ગુણ: %.2f\n", s1.marks);
printf("ગ્રેડ: %c\n", s1.grade);

return 0;
}
```

Structure લક્ષણો:

લક્ષણ	વર્ણન
Dot operator (.)	Structure members ને access કરવા
Memory allocation	કુલ size = બધા members નો સરવાળો
Initialization	Declaration વખતે initialize કરી શકાય

Structure Initialization:

```
struct Student s1 = {101, "John", 85.5, 'A'};
```

Memory Layout:

```
s1: [roll_no][name...][marks][grade]
    4 bytes 50 bytes 4 bytes 1 byte
```

મેમરી ટ્રીક: "સંબંધિત ડેટાને એકસાથે જૂથ બનાવો"

પ્રશ્ન 5(a) OR [3 ગુણ]

-5 અને +5 વચ્ચેના બધા numbers print કરવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ:

```
#include <stdio.h>

int main() {
    int i;

    printf("-5 અને +5 વચ્ચેના નંબરો:\n");

    for(i = -5; i <= 5; i++) {
        printf("%d ", i);
    }

    return 0;
}
```

Output:

```
-5 અને +5 વચ્ચેના નંબરો:
-5 -4 -3 -2 -1 0 1 2 3 4 5
```

વૈકલ્પિક પદ્ધતિઓ:

```
// પદ્ધતિ 2: while loop વાપરીને
int i = -5;
while(i <= 5) {
    printf("%d ", i);
    i++;
}

// પદ્ધતિ 3: બે અલગ loops
for(i = -5; i < 0; i++)
    printf("%d ", i);
printf("0 ");
for(i = 1; i <= 5; i++)
    printf("%d ", i);
```

મેમરી ટ્રીક: "નકારાત્મકથી શરૂ સકારાત્મકે અંત"

પ્રશ્ન 5(b) OR [4 ગુણ]

Quadratic equation ના roots શોધવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ:

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

int main() {
    float a, b, c;
```

```

float discriminant, root1, root2;

printf("coefficients (a, b, c) દાખલ કરો: ");
scanf("%f %f %f", &a, &b, &c);

discriminant = b*b - 4*a*c;

if(discriminant > 0) {
    root1 = (-b + sqrt(discriminant)) / (2*a);
    root2 = (-b - sqrt(discriminant)) / (2*a);
    printf("Roots વાસ્તવિક અને અલગ છે\n");
    printf("Root1 = %.2f\n", root1);
    printf("Root2 = %.2f\n", root2);
}
else if(discriminant == 0) {
    root1 = -b / (2*a);
    printf("Roots વાસ્તવિક અને સમાન છે\n");
    printf("Root = %.2f\n", root1);
}
else {
    float realPart = -b / (2*a);
    float imagPart = sqrt(-discriminant) / (2*a);
    printf("Roots સંકુલ છે\n");
    printf("Root1 = %.2f + %.2fi\n", realPart, imagPart);
    printf("Root2 = %.2f - %.2fi\n", realPart, imagPart);
}

return 0;
}

```

Quadratic Formula વિશ્લેષણ:

Discriminant	Roots નો પ્રકાર
$b^2 - 4ac > 0$	વાસ્તવિક અને અલગ
$b^2 - 4ac = 0$	વાસ્તવિક અને સમાન
$b^2 - 4ac < 0$	સંકુલ (કાલ્પનિક)

સૂત્ર: $x = (-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}) / 2a$

Sample Output:

```

coefficients દાખલ કરો: 1 -7 12
Roots વાસ્તવિક અને અલગ છે
Root1 = 4.00
Root2 = 3.00

```

મેમરી ટ્રીક: "Discriminant Roots નો પ્રકાર નક્કી કરે છે"

પ્રશ્ન 5(c) OR [7 ગુણ]

નીચેના built-in functions ને ઉદાહરણો સાથે સમજાવો

જવાબ:

Function સમજૂતીઓ:

Function	હેતુ	Header File	ઉદાહરણ
clrscr()	Screen સાફ કરવા	conio.h	clrscr();
sqrt()	વર્ગમૂળ	math.h	sqrt(16) = 4.0
strlen()	String ની લંબાઈ	string.h	strlen("Hello") = 5
isdigit()	અંક છે કે કેમ ચકાસવા	ctype.h	isdigit('5') = true
isalpha()	અક્ષર છે કે કેમ ચકાસવા	ctype.h	isalpha('A') = true
toupper()	મોટા અક્ષરમાં બદલવા	ctype.h	toupper('a') = 'A'
tolower()	નાના અક્ષરમાં બદલવા	ctype.h	tolower('B') = 'b'

ઉદાહરણ પ્રોગ્રામ:

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>
#include <math.h>
#include <string.h>
#include <ctype.h>

int main() {
    clrscr(); // Screen સાફ કરો

    // sqrt() ઉદાહરણ
    float num = 25.0;
    printf("%.1f નું વર્ગમૂળ = %.2f\n", num, sqrt(num));

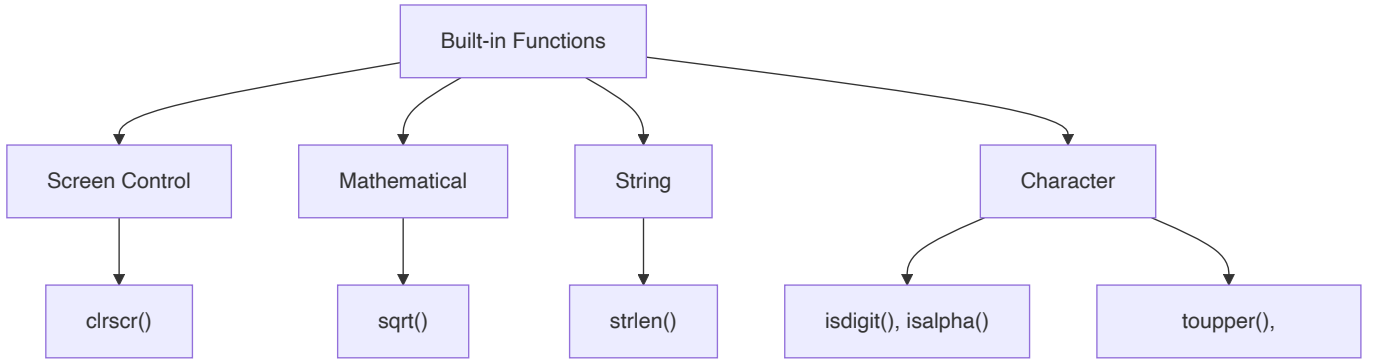
    // strlen() ઉદાહરણ
    char str[] = "Programming";
    printf("'s' ની લંબાઈ = %d\n", str, strlen(str));

    // Character functions
    char ch = 'a';
    printf("'c' અંક છે: %s\n", ch, isdigit(ch) ? "હા" : "ના");
    printf("'c' અક્ષર છે: %s\n", ch, isalpha(ch) ? "હા" : "ના");
    printf("'c' નું મોટું અક્ષર = '%c'\n", ch, toupper(ch));

    ch = 'B';
    printf("'c' નું નાનું અક્ષર = '%c'\n", ch, tolower(ch));
}
```

```
return 0;
}
```

Function વર્ગીકરણ:

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- **Header files:** યોગ્ય headers include કરવા જરૂરી
- **Return values:** મોટાભાગના functions ચોક્કસ types return કરે છે
- **Parameter types:** Function parameter requirements યકાસો

મેમરી ટ્રીક: "સાફ ગણિત String Character"